

การสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้ง
ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
Buddhist Cultural Heritage of Lao Khrang in Tumbol Huay Duan
Amphoe Don Tum Changwat Nakhon Pathom

ญาณภัทร ยอดแก้ว^{1*}
Yanapat yodkaew^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) ในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน มีการรักษา สืบสานและถ่ายทอดวัฒนธรรมวิถีพุทธที่เข้มข้นผ่านประเพณีสำคัญๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง คือ การแห่ธง สงกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และสารทเดือนสิบ 2) รูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนในชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ร่วมกันเป็น คณะทำงานและจัดทำแผนการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธ ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ คติธรรม เนติธรรม สหธรรม และวัตถุธรรม และ 3) ในปัจจุบันโรงเรียนวัดกงลาด เป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลและดูแลระบบสารสนเทศที่รวบรวม บริบททางวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน

คำสำคัญ: การสืบสาน, วัฒนธรรมวิถีพุทธ, ชาติพันธุ์ลาวครั้ง

Abstract

The purposes of this research were to study Buddhist Cultural Heritage of Lao Khrang in Tumbol Huay Duan Amphoe Don Tum Changwat Nakhon Pathom. Major findings were as follows : 1) The communities of ethnic Lao Krang Huai Duan and continue to maintain a strong Buddhist culture through traditional broadcast key of The unique ethnic Lao Krang is The flag of the Song Kran festival Traditional philanthropy And Tenth Lunar Month. 2) Form Integrative Buddhist culture that emphasizes the involvement of stakeholders in the temple, school, community, including a local government . And the public sector working together and plan consists of four dimensions including Moral Legal Social and Material. 3) The current wat Kong lad school. A storage database and information system that captures the cultural context of ethnic Lao Buddhism in Huay Duan.

Keyword: Heritage, Buddhist Culture, Lao Khrang

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อเมือง จ.นครปฐม 73000

* Corresponding author, E-mail: dhammarit@hotmail.com

บทนำ

ตำบลห้วยดั่ว อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม มีประชากร 3,625 คน 889 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ประชากรเกือบทั้งหมดเป็นเชื้อสายลาวครั้ง (ข้อมูลและศักยภาพของชุมชน อบต. ห้วยดั่ว, 2555-2556) อาจารย์บุญเรือง ปาแสนกุล อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกงลาดซึ่งเป็นโรงเรียนในชุมชน และแกนนำคนสำคัญในการพลิกฟื้นความเป็นลาวครั้งของชุมชนแห่งนี้ ได้เล่าว่า “...ชาวลาวครั้งถูกกวาดต้อนเข้ามาในประเทศไทยในรัชสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ปี พ.ศ. 2321 และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปี พ.ศ. 2334 ไทยได้ยกทัพไปตีเมืองหลวงพระบาง และกวาดต้อนครอบครัวชาวลาวมาเนื่องจากแพ้สงคราม ส่วนหนึ่งได้มาตั้งถิ่นฐานที่ ตำบลห้วยดั่วแห่งนี้...” ซึ่งชาวลาวครั้งในตำบลห้วยดั่วยังคงมีวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ได้แก่ ภาษา การแต่งกาย ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อต่าง ๆ ที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่เมื่อวิถีสังคมเปลี่ยนแปลงไป ชุมชนชาวลาวครั้งตำบลห้วยดั่วในปัจจุบันจึงประสบปัญหาที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) เกิดการแตกแยกกันจากการปกครองส่วนท้องถิ่น และ 2) วัฒนธรรมกำลังถูกกลืนเลือนไป จนในปี พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา ชุมชนชาวลาวครั้งได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงร่วมแรงร่วมใจกันหาทางแก้ปัญหาโดยได้หลักการแก้ปัญหา ได้แก่ “ลดความแตกแยกด้วยวัฒนธรรม”(บุญเรือง, 2557)

นายเสถียร พุ่มพะยอม แกนนำคนสำคัญอีกท่านหนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ว่า “...คนเราเมื่อมารวมพิธีต่าง ๆ เช่น งานบวช แต่ง สวดศพ แห่ธง และอื่น ๆ ที่เป็นประเพณีของพวกเราเอง ช่วยกันทำผืนธง คันธง แล้วก็ไปแห่ธงด้วยกัน 3 วัน 3 คืน ทำแกงผำโบราณ อาหารพื้นบ้านของพวกเรา กินข้าวด้วยกัน มีความเป็นพี่ ป้า น้า อา ต่อกัน แล้วจะทะเลาะเบาะแว้ง ผ่าฟันกันได้ลงคอเขียวหรือ ในเมื่อเราก็คือชาวลาวครั้งด้วยกัน...” ในปี พ.ศ. 2553 จึงได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้ง โดยมีโรงเรียนวัดกงลาดเป็นแหล่งเรียนรู้ และมีคณะกรรมการมาจากทุกหมู่บ้าน (7 หมู่) มุ่งเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมและแก้ปัญหาความแตกแยกในชุมชน (เสถียร, 2557)

ทั้งนี้ วิถีแห่งวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวลาวครั้ง ได้แก่ เรื่องความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นรากฐานของวิถีชีวิตที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง เพราะเป็นเครื่องบอกความเป็นลาวครั้งที่ชัดเจนที่สุด และแม้ว่าชาวลาวครั้งจะมีความเชื่อในเรื่องผีบรรพบุรุษที่โดดเด่น แต่ด้วยอิทธิพลของวัฒนธรรมดั้งเดิมในถิ่นฐานที่ชาวลาวครั้งเข้ามาอยู่นั้นเป็นวัฒนธรรมวิถีพุทธ จึงทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างความเชื่อดั้งเดิมกับความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างกลมกลืน พิธีกรรมหลายอย่าง เช่น แห่ธงสงกรานต์ บวชนาค การทำบุญวันพระและการทำบุญสารท เป็นต้น สะท้อนให้เห็นว่าวิถีวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งได้รับอิทธิพลทางพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีการบ่อนทำลายวิถีวัฒนธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อมเกิดขึ้นแพร่หลายและรวดเร็ว วัฒนธรรมวิถีพุทธของชาวลาวครั้งปัจจุบันจึงได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ด้วย การรักษาและสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธที่ผสมผสานอยู่ในวิถีชีวิตของชาวลาวครั้งให้คงอยู่เพื่อความเป็นชนชาติที่มีเอกลักษณ์และความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมจึงไม่ใช่เรื่องง่ายนัก แต่ก็มีคามจำเป็นต้องกระทำโดยอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมด้วยช่วยกัน

นอกจากนี้ ในยุคปัจจุบันนี้ การใช้พลังการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ในชุมชนเองเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะในที่สุดเมื่อบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกพยายามจัดการหรือเสนอสิ่งต่างๆ ให้ หากชุมชนเองไม่ตื่นตัวอย่างรู้เท่าทันด้วยตนเอง ความยั่งยืนในการสร้างสรรค์สิ่งนั้นๆ ก็จะไม่ได้อะไรของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีมากมาย เช่น เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจลดค่าใช้จ่าย และการสูญเสียเวลาที่เกี่ยวกับความขัดแย้ง การสร้างฉันทมติ (Consensus Building) และการยอมรับ เพิ่มความง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ และความชอบธรรม เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสามารถคาดคะเนถึง ความกังวล และค่านิยมของประชาชน ได้ พัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน (วันชัย วัฒนศัพท์, 2544: 7 – 10) การนำหลักการมีส่วนร่วมมาใช้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมจึงน่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงานและทำให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างแน่นอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ในฐานะสถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่น ได้มีนโยบายให้ความสำคัญกับการส่งเสริมคณาจารย์และนักศึกษาให้มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น จึงส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาต่างๆ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าเป็นโอกาสสำคัญในการแสวงหากระบวนการหรือรูปแบบในการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธให้มีความมั่นคงยั่งยืนสืบไปโดยใช้กระบวนการของการวิจัย ประกอบกับการที่ผู้วิจัยและคณะได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจสภาพปัญหาของชุมชน พบว่า ชุมชนมีความต้องการเป็นอย่างมากที่จะให้มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาโดยชุมชนมีส่วนร่วมด้วย มุ่งใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน สร้างรูปแบบและองค์ความรู้เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม และสามารถขยายผลต่อไปในภาคส่วนต่างๆ ในอนาคตเพื่อเป็นงานวิจัยที่เพิ่มความเข้มแข็งทางปัญญา (research for empowerment) ให้กับชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อสร้างรูปแบบในการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อจัดทำฐานข้อมูลการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบผสมผสาน คือ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research – PAR) มีขั้นตอนการวิจัย คือ

- 1) การศึกษาภาคเอกสาร ผู้วิจัยเน้นใช้การศึกษาเอกสาร (Document Data) ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- 2) การศึกษาภาคสนาม ใช้วิธีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) สำหรับการจัดการความรู้และใช้กระบวนการถอดบทเรียน รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากเรื่องเล่า (Story Telling) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) จำนวน 12 คน ประกอบด้วย พระสงฆ์ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้นำชุมชน หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้อภิปรายวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล โดยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2557 จนถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2558 รวมเป็นระยะเวลา 12 เดือน

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในการเก็บข้อมูล 2 ขั้นตอน ได้แก่

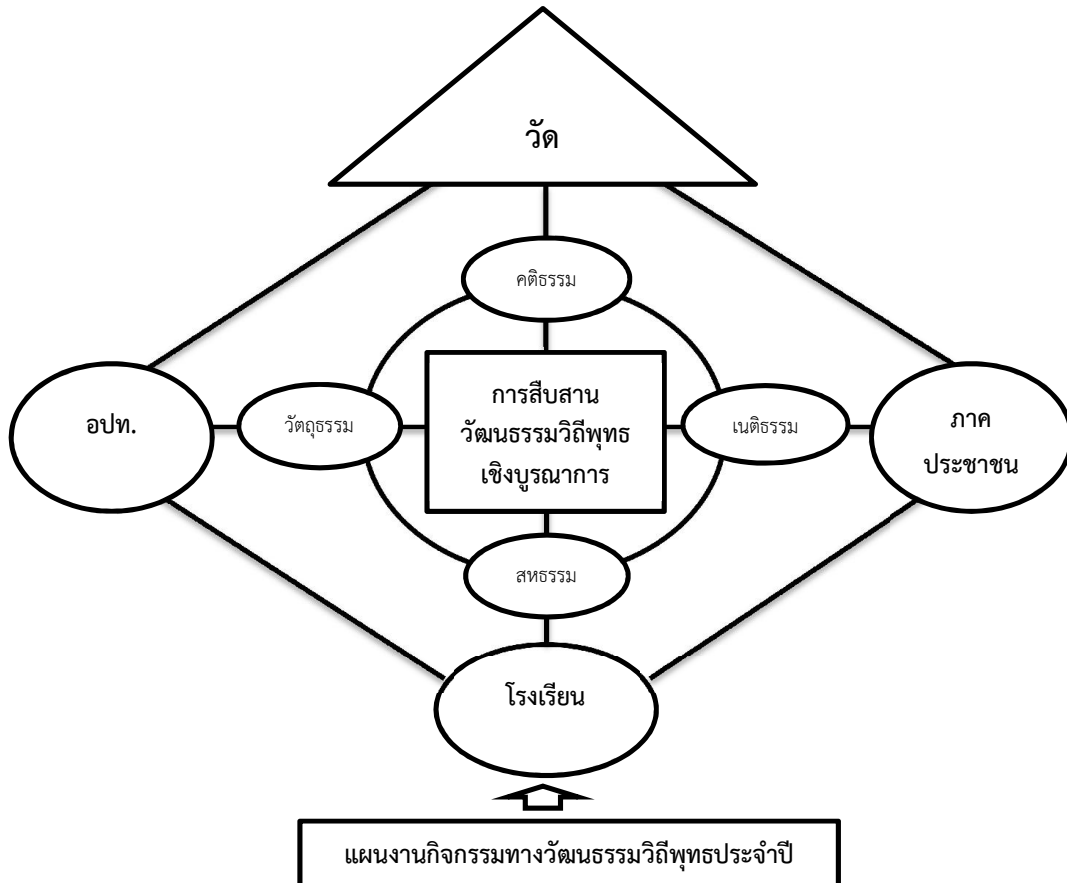
- 1) การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัญหา แนวทางการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธในตำบลห้วยด้วน
- 2) การสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธที่เกิดจากการวิจัยเพื่อนำข้อคิดเห็นไปปรับปรุงรูปแบบนั้นต่อไป และใช้แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญทั้ง 12 คน เพื่อร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน ซึ่งอาศัยผู้ช่วยนักวิจัยในการบันทึก โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง สมุดบันทึกและการบันทึกภาพ โดยที่ผู้วิจัยเป็นผู้บันทึกข้อมูลด้วยและดำเนินการสนทนาเพื่อสอบถามประเด็นต่างๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากการศึกษาภาคเอกสาร และจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยผู้วิจัยใช้วิธีการจำแนกประเด็นที่ต้องการศึกษา จัดหมวดหมู่ข้อมูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์สาระสำคัญของข้อมูล สังเคราะห์ข้อมูลจากทุกแหล่งที่มา และสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วจึงอภิปรายผลการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัญหาด้านวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งในตำบลห้วยด้วน พบว่า ปัจจุบันนี้วัฒนธรรมวิถีพุทธกำลังได้รับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคมจนทำให้คนรุ่นใหม่ห่างเหิน ละเลย และละทิ้งวิถีวัฒนธรรมดั้งเดิมไปมากเหมือนอย่างสังคมโดยทั่วไป แต่เมื่อเปรียบเทียบกับชุมชนข้างเคียง พบว่า ในชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วนยังมีการรักษา สืบสานและถ่ายทอดวัฒนธรรมวิถีพุทธที่เข้มข้นผ่านประเพณีสำคัญๆ ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาวครั้ง คือ การแห่ธงสงกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และสารทเดือนสิบ โดยมีกลุ่มแกนนำทางวัฒนธรรมที่เข้มแข็งเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญในการดำเนินการ แต่โดยภาพรวมของพิธีกรรมในประเพณีเหล่านี้ เป็นลักษณะวัฒนธรรมวิถีพุทธแบบผสมผสานระหว่างวิถีพุทธกระแสหลักกับวิถีความเชื่อออกพุทธศาสนาที่มีมาแต่เดิม
2. จากการสร้างรูปแบบในการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน พบว่า เป็นรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธเชิงบูรณาการที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนสำคัญในชุมชน ได้แก่ วัด โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ซึ่งมาร่วมกันเป็นคณะทำงานและจัดทำแผนการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธที่ประกอบด้วย 4 มิติ ได้แก่ คติธรรม เนติธรรม สหธรรม และวัดธรรม ดังภาพต่อไปนี้

รูปภาพแสดงรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วน

จากภาพนี้ อธิบายได้ว่า การสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธเชิงบูรณาการ เป็นความร่วมมือระหว่างวัด ภาคประชาชน โรงเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำแผนร่วมกัน และจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน โดยมีผู้รับผิดชอบหลักในแต่ละมิติ ได้แก่

1) วัด เป็นหลักในมิติคตินิยม คือ สั่งสอน เผยแผ่คตินิยมเชื่อทางพระพุทธศาสนา ภูมิปัญญาทางธรรมที่แฝงอยู่ในพิธีกรรมต่าง ๆ

2) ภาคประชาชน เป็นหลักในมิติเนติธรรม คือ กำหนดแนวทางในการสืบสานจารีต ประเพณี คีลธรรมและแบบแผนอันดีงามของชุมชน

3) โรงเรียน เป็นหลักในมิติสหธรรม คือ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านมารยาททางสังคม และส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานวัฒนธรรมวิถีพุทธ

4) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหลักในมิติวัตรธรรม คือ รักษาสถานที่และวัตถุที่สะท้อนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมวิถีพุทธให้คงอยู่ และมีการพัฒนาหรือสร้างเสริมตามความเหมาะสมและความต้องการของชุมชน

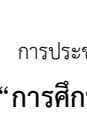
3. การจัดทำฐานข้อมูลการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วนที่ได้จากการวิจัยนั้น เป็นระบบฐานข้อมูลสารสนเทศที่รวบรวมบริบททางวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วนรวมทั้งสภาพปัจจุบัน แนวทางการสืบสานและรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธทั้ง 4 มิติ ซึ่งง่ายต่อการสืบค้นเพื่อการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน โดยมีการเผยแพร่ทั้งในลักษณะฐานข้อมูลออนไลน์ หนังสือและเอกสารควบคู่กันไป และมีโรงเรียนวัดกงลาดเป็นแหล่งจัดเก็บฐานข้อมูลและดูแลระบบสารสนเทศที่สร้างขึ้น

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบสภาพปัญหาทางวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้ง ตำบลห้วยด้วน อำเภอตอนตุม จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมผสมผสานระหว่างวิถีความเชื่อดั้งเดิมกับพระพุทธศาสนาและแม้ว่าจะมีการพยายามสืบสานรักษากิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างเข้มข้นในชุมชน แต่ปัญหาสำคัญคือความสนใจและการมีส่วนร่วมของคนรุ่นใหม่เริ่มมีน้อยลง จึงต้องมีรูปแบบการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธที่มีประสิทธิภาพซึ่งจากการวิจัยนี้ ได้รูปแบบเชิงบูรณาการที่เป็นที่ยอมรับของชุมชนโดยมีโครงสร้างที่เป็นเนื้อหาสาระ 4 มิติ ได้แก่ คตินิยม เนติธรรม สหธรรม และวัตรธรรม และมีผู้มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อน 4 ภาคส่วน ได้แก่ วัด ภาคประชาชน โรงเรียน และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะต้องร่วมกันในลักษณะการบูรณาการกิจกรรมและบทบาทในการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ทำให้วิถีวัฒนธรรมดำรงอยู่อย่างยั่งยืน อีกทั้งจากการวิจัยนี้ ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลการสืบสานวัฒนธรรมวิถีพุทธของชาติพันธุ์ลาวครั้งตำบลห้วยด้วนโดยใช้ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และขอขอบพระคุณ ขอบคุณทุกหน่วยงานและบุคคลที่มีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เจ้าอาวาสวัดกงลาด ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดกงลาด นายกองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน อาจารย์บุญเรือง ปาแสนกุล นายเสถียร พุ่มพะยอม รวมทั้งทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมิได้กล่าวถึงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- บุญเรือง ปาแสนกุล. (2557). ประวัติการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งตำบลห้วยด้วน. ประธานกลุ่มอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9, 26 กรกฎาคม และ 5 สิงหาคม 2557.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2554). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- เสถียร พุ่มพยอม. (2557). แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งตำบลห้วยด้วน. แกนนำชุมชนอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมชาวไทยเชื้อสายลาวครั้งตำบลห้วยด้วน อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9, 26 กรกฎาคม และ 5 สิงหาคม 2557.
- องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน. (2556). ข้อมูลและศักยภาพของชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยด้วน. (2555-2556). เอกสารอัดสำเนา.